

МЕДИЧНІ ТЕРМІНИ З КОМПОНЕНТАМИ ГЕМ- (ГЕМ(О)-, ГЕМАТ(О)-) ТА КРОВ(О)- У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

У статті розглянуто українські медичні терміни-композиції з міжнародними компонентами гем- (гем(о)-), гемат(о)- та українським відповідником кров(о)-. Визначено їхні лексико-семантичні групи, лексичну парадигматику. Виявлено їх продуктивність та словотвірну мобільність у сучасній українській літературній мові. Терміни із соматичними компонентами потребують подальшого вивчення для укладання цілісної їх системи.

Ключові слова: українська мова, термінологія, медичні терміни із компонентом гем- (гем(о)-, гемат(о)-), кров(о)-, лексико-семантичні групи, семантичні відношення між ними, продуктивність.

Германович Г. О. Медицинские термины из компонентами гем- (гем(о)-, гемат(о)-) и кров(о)- в современном украинском языке. В статье рассмотрены украинские медицинские термины с международными компонентами гем-(гем(о)-, гемат(о)-) и украинским аналогом кров(о)-. Определены их лексико-семантичные группы, лексичная парадигматика. Выявлена их продуктивность и словотворная мобильность в современном украинском литературном языке. Перспектива статьи состоит в том, что термины с соматичними компонентами требуют дальнейшего изучения для составления полной их системы.

Ключевые слова: украинский язык, терминология, медицинские термины с компонентом гем- (гем(о)-, гемат(о)-), кров(о)-, лексико-семантичные группы, семантичные отношения между ними, продуктивность.

Germanovych G. O. Medical terms with components hem-(hem(o)-, hemat(o)-) and blood(o)- in modern Ukrainian language. Ukrainian medical terms with international components hem- (hem(o)-, hemat(o)-) and the Ukrainian equivalent 'blood(o)-' were studied in this article. It was defined their lexical and semantic groups and lexical paradigms. It was found out their productivity and word-formation mobility.

The aim of the article: to characterize the Ukrainian medical terms with the somatic components hem- (hem(o)-, hemat(o)-) and 'blood(o)-' regarding to lexical and semantic groups and relations; to define their word-formation mobility in the modern Ukrainian standard language.

Words with somatic components hem-(hem(o)-, hemat(o)-) and the Ukrainian equivalent 'blood(o)-' identify the following: processes; collective items, substances, materials; names of diseases; tumors; cells; types, animals-parasites; devices; names of sciences; blood examination; diagnosis; parts of something; people. All studied terminological elements are used in preposition. Components hem-(hem(o)-, hemat(o)-) are not connected directly with the Ukrainian word stems. Most components are the components of other origin, which have particular lexical meaning, that is kept completely or partially in the secondary meanings.

Outlook of the article is based on the fact that terms with somatic components need to be studied in future to form their complete system.

Keywords: Ukraine, terminology, medical terms with a component 'hem- (hem(o)-, hemat(o)-) and blood(o)-', lexical and semantic groups, semantic relations between them, productivity.

Питання медичної термінології як складника української лексики досить широке. Медичну терміносистему в першій половині ХХІ ст. досліджували Г.Г. Кисіль, Н.П. Литвиненко, Н.В. Місник, Н.С. Кобзар, В.В. Калько, Т.В. Лепеха, Г.М. Дидик-Меуш, Т.Г. Файчук, О.М. Вікторіна, Н.З. Цісар,

І.М. Іваненко, Т.О. Луковенко, О.С. Стрижаковська та ін. Н.В. Місник свою дисертацію присвятила дослідженню української медичної клінічної терміносистеми – однієї з підсистем загальномедичної термінології [3: 1].

Особливостями професійного мовлення медика є вживання фахових термінів високого рівня стандартизації, точність формулювань, доречність і логічність викладу. Отже, при вивченні лексичного складу фахового мовлення основна увага приділяється термінологічній лексиці. Медична лексика є однією з найдавніших фахових термінологій. Вона формувалась як на світовій, так і на власній мовній основі. Наукова термінологія не є сталою системою, вона живе, змінюється, пристосовується до потреб сучасності. Розвиток та вдосконалення медичної термінології можна простежувати через публікації наукових праць, посібників, а загалом медичних словників.

В українському термінознавстві виділяють такі ознаки термінологічної норми: 1) співвіднесення терміна з поняттям; 2) однозначність терміна в межах певної термінологічної системи; 3) термін повинен бути точним; 4) термін має бути нейтральним; 5) термін має бути системним; 6) термін повинен мати чітку дефініцію; 7) термін повинен бути коротким (стислим) у плані вираження; 8) у терміна не повинно бути синонімів чи омонімів у межах однієї терміносистеми; 9) термін має бути доброзвучним та словотвірною мобільним; 10) термін повинен відповідати нормам літературної мови [1: 57-58].

То ж у статті звернемо увагу, чи відповідають медичні терміни із соматичними компонентами гем- (гем(о)-, гемат(о)-) та кров(о)- вищепереліченим ознакам.

Мета статті: схарактеризувати українські медичні терміни із соматичними компонентами гем- (гем(о)-, гемат(о)-), кров(о)- за лексико-семантичними групами та відношеннями. Виявити їх словотвірну мобільність у сучасній українській літературній мові. Об'єкт дослідження – медичні терміни із соматичними компонентами. Предмет – їх лексико-семантичні ознаки, співвідношення термінів із запозиченими та національними компонентами. Матеріал зібрано з «Медичного ілюстрованого словника Дорланда», «Українсько-латинсько-англійського тлумачного словника» за ред. М. Павловського, Л. Петрух та І. Головка та «Тлумачного словника медичних термінів» Н. Литвиненко, Н. Місник.

Сома (грец. *soma* тіло) – 1) тіло на відміну від психіки; 2) тканина тіла на відміну від зародкових клітин; 3) тіло тканини [5, 2: 1679]. Слово **соматичний** грецького походження (означає тілесний) ‘пов’язаний із тілом’ [4: 711].

Актуальність дослідження термінів із соматичними компонентами зумовлена необхідністю встановити специфіку соматичного символу та визначити їхні лексико-синтаксичні особливості. Зазначимо, що на сучасному етапі в українській мові існують терміни, що складаються з міжнародних терміноелементів грецького чи латинського походження, а також лексеми українського походження. Найбільше лексем із соматичними компонентами налічується в медичній галузі. До соматичних міжнародних компонентів належать: гем(о)-, (гемат(о)-), карді(о)-, от(о)-, офтальм(о)-, псих(о)- та ін.

В українській мові наявні такі соматичні компоненти: *кров, серце, вухо, око, голова* та ін. Серед соматичних компонентів уживаються і застарілі слова, як *вуста, чоло, перст*.

Один з найбільших блоків складають лексеми з компонентом *гем-* (*гем(о)-, гемат(о)-*) та українським відповідником *кров(о)-*. *Гем-* (*гем(о)-, гемат(о)-*) – «частина складного слова, що означає належність до крові» [2: 149]. Кров – «рідина, що циркулює через серце, артерії, капіляри та вени і переносить поживні речовини і кисень до клітин тіла» [5, 1: 908], тому їх слід віднести до соматичних компонентів. У «Медичному ілюстрованому словнику Дорланда» зафіксовано понад 260 лексем із компонентом *гем-* (*гем(о)-, гемат(о)-*) і тільки 25 складних слів із компонентом *кров(о)-*.

Оскільки компонент *кров* українського походження має відповідники в лат. *sanguis, cruora* та грец. *haima, haimatos* – кров [5, 1: 908], тому існує синонімія: *гемостатичний, кровоспинний; гемозойний, кровопаразитарний; гематофагічний, кровосисний; гематопоез, кровотворення; гемопоетичний, гематогенний, кровотворний; гемічний, кров'яний* тощо, напр.: *гемічний* – такий, що стосується крові. Ін. назва *кровонососудинний, гематальний, гематичний і повнокровний* [5, 1: 357].

Синонімію виявлено не тільки серед українських та грецьких відповідників, але й слів іншомовного походження: *гематомієлія, гематоракіс; гемопоез, гематогенез, гемогенез; гемофагоцит, гемофаг, гематофаг; гемоліз, еритрокаталіз, еритроліз; гемолізін, еритроцитолізін, еритролізін; аферез, гематферез; гемоглобіноліз, гемоглобінопепсія; гемоділюція, гідремія, гіперволемія; гемодіаліз, діаліз, кліренс; гемодіалізатор, штучна нирка; ангіостеноз, гемодостеноз; гемоконія, кров'яний пил; сфігмоманометр, гематоманометр; супероксиддисмутаза, гемокупреїн* тощо, напр.: *гемоконія* – дрібні круглі чи гантелеподібні частинки, що демонструють броунівський рух і спостерігаються у тромбоцитах крові у вологому кров'яному мазку при темнопольній мікроскопії. Ін. назва *кров'яний пил* [5, 1: 359].

Лексеми, що у своєму складі мають *гем-, гем(о)-* або *гемат(о)-*, вживаються паралельно з одним і тим самим значенням: *геоаглютинін, гемоглютинін; гематометра, гемометра; гемотоксичний, гематотоксичний; гематомедіастінум, гемомедіастінум; гематоневроз, гемоневроз* тощо, напр.: *гематоневроз* – наявність крові в нирковій мисці [5, 1: 353].

Полісемія зафіксована в таких словах: *гемангіома* – 1. дуже поширена доброякісна пухлина, що переважно зустрічається у дитячому віці. 2. загальний термін, що вживається для доброякісних або злоякісних пухлин [5, 1: 351]; *гемартроз* – 1) випотівання крові в суглобах чи його синовіальну порожнину. 2) гемофілічна артропатія [5, 1: 352]; *гематин* – 1) хелатний комплекс порфірину із залізом (III), утворений через окиснення вільного гему; гідроксид гему. 2) гемін [там само]; *гематотоксичний* – 1) такий, що стосується гемотоксикозу. 2) такий, що отруйний для крові та системи гемопоезу [5, 1: 353]; *гематохроматоз* – 1) забарвлення тканини кров'яним пігментом. 2) гемохроматоз [там само]; *гемоглобінопатія* – 1) будь-яке спадкове захворювання, викликане аномаліями гемоглобіну, з виникнення таких станів,

як серпоподібноклітинна анемія, гемолітична анемія чи таласемія. 2) деколи, конкретніше, розлади гемоглобіну [5, 1: 358]; **гемодилуція** – 1) гідремія. 2) збільшення кількості рідкої частини крові, що призводить до зниження концентрації еритроцитів [5, 1: 359]; **гемолімфа** – 1) кров і лімфа. 2) под. до крові рідина, що переміщується по гемоцелому тих безхребетних, які мають відкриті кровоносні системи [5, 1: 360]; **гемолізувати** – 1) піддавати гемолізу. 2) зазнавати гемолізу [там само]; **гемостатичний** – 1) такий, що спричиняє гемостаз. 2) такий, що зумовлений стазом крові чи характеризується ним [5, 1: 362]; **геофагоцитний** – 1) такий, що стосується геофагоцитів. 2) такий, що стосується геофагоцитозу або має його властивості [там само]; **геофіл** – 1) організм, який розростається на крові. 2) мікроорганізм, який найкраще росте в середині, що містить гемоглобін. 3) будь-яка бактерія роду *Haemophilus* [там само]; **геофільний** – 1) такий, що має схильність до крові, такий, що живе в крові. 2) такий, що стосується геофілії або характеризується нею [там само]; **геохром** – 1) пігмент крові, переносник кисню, напр., гемоглобін або гемоціалін. 2) сполука гему [5, 1: 363]; **геоцелон** – 1) частина целона, в якій розвивається серце. 2) збірно: простоти між клітинами і тканинами багатьох безхребетних [5, 1: 363].

Полісемію виявлено у словах, що мають у своєму складі компонент **кров(о)-**: **кровоносний** – 1) такий, що містить кров. 2) циркуляторний [5, 1: 909]; **кровоносносудинний** – 1) такий, що розміщений вентрально, стосовно спінальної осі, де знаходяться серце і великі судини, напр., кровоносні дуги. 2) кров'яний. 3) такий, що стосується кровоносних судин [там само]; **кровоплин** – 1) кровообіг. 2) швидкість кровотоку [5, 1: 909]; **кровососка** – 1) типовий рід родини *Hippoboscidae* (кровососки). 2) будь-яка муха родини *Hippoboscidae* [5, 1: 910]; **кровотворний** – 1) гемопоетичний. 2) гематогенний [там само].

Слова з компонентами **гем-**(гем(о)-, гемат(о)-) позначають: 1) процеси: **гемаглютинація**, **гемадинамометрія**, **гемадсорбент**, **гемадсорбція**, **геманаліз**, **гемангіектазія**, **гемангіобластоматоз**, **гемангіоендотеліома**, **гематемезис**, **гемагидроз**, **гематокрит**, **гематомерія**, **гематофагія**, **гематохілурія**, **гемоглобінометрія**, **гематоцеле**, **гематоциста**, **гемокінез**, напр., **гемодинамометрія** – вимірювання кров'яного тиску [5, 1: 351]; 2) збірні поняття, суміші, речовини: **гемалум**, **гемастронцій**, **гемадоксилін**, **гемапорфірін**, **гемаохлорин**, **гемафеїн**, **гемоглобін**, **геоеритрин**, **гемолімфа**, **гемацит**, напр., **гемагеїн** – коричнево-червона речовина, яка утворюється при окисації гематоксиліну. Використовують як індикатор і барвник [5, 1: 352]; 3) назви захворювань: **гемаинемія**, **гемаинерія**, **гемаколькометра**, **гемакольконос**, **гемаметра**, **гемамомієліт**, **гемамомієлія**, **гемамонєфроз**, **гемамопенія**, **гемамосальпінкс**, **гемаосперматоцеле**, **гемаостеон**, **гемаотрахелос**, **гемаохроматоз**, **гематоцитурія**, **гематурія**, **гемафеїз**, **геомартонельоз**, **геомобілія**, **гемодистрофія**, **геморой**, напр., **гемопатія** – будь-яке захворювання крові [5, 1: 360]; 4) пухлини: **гемангіобластома**, **гемангіоендотеліосаркома**, **гемангіома**, **гемангіосаркома**, **гемангіофіброма**, **гемантілімфангіома**, напр., **гемангіоперицитиома** – пухлина, утворена веретеноподібними клітинами з густиною судин і,

очевидно, розвивається з перецитів. Може бути доброякісною або злоякісною. Переважно зустрічається на нижніх кінцівках або в заочеревинному просторі [5, 1: 352]; 5) клітини: *гемангіоамелобластома*, *гемангіобластома*, *гематобласт*, *гематоцитобласт*, *гемобласт*, *гемогістіобласт*, *гемогрегарина*, *гемоцитобласт*, напр., **гемоцит** – клітина крові [5, 1: 363]; 6) роди, тварини-паразити: *гемагогус*, *гемадипса*, *гематобія*, *гематопінус*, *гематосифон*, *гемафізаліс*, *гемадипсус*, *геманхоз*, *гемонхуз*, *гемопротеус*, напр., **гемофілюс** – рід грамнегативних аеробних чи факультативних анаеробних паличкоподібних або кокобацилярних бактерій родини Pasteurellaceae, які складаються з клітин, що деколи утворюють нитки і філаменти [5, 1: 362]; 7) прилади: *гематоманометра*, *гематоглобінометр*, *гематоспектроскоп*, *гемацитометр*, *гемаглобінометр*, *гемодіалізатор*, *гемокліпса*, *гемоманометр*, *гемовільтр*, напр., **гемоп'єзометр** – будь-який прилад для вимірювання кров'яного тиску [5, 1: 362] (слід зауважити, що у «Глумачному словнику медичних термінів» зафіксовано більше лексем на позначення приладів, напр., *гемокоагулограф*, *гемокоагулометр*, *геморетракціометр*, *геморезистометр*, а також окремо виділено методи: *геморезистограма*, *геморезистографія*, *гемоксиметрія*, *гемокситензіометрія*, напр., **гемосорбція** – метод виведення токсинів із організму за допомогою екстракорпоральної перфузії крові через гранульовані або пластинчасті сорбенти [2: 159]); 8) назви наук: *гематологія*, напр., **гемодинаміка** – вивчення руху крові й причепних до нього сил [5, 1: 359]; 9) дослідження крові, діагноз: *гематоспектроскопія*, *гемодіагностика*, *гемодіаліз*, напр., **гемопатологія** – дослідження хвороб крові [5, 1: 361]; 10) частини чогось: *гемаглютинативний*, *гемаглютинін*, *гемапофіз*, *гемопатичний*, напр., **гемокоагулін** – складник отрути деяких змій, що зумовлює коагуляцію крові [5, 1: 359]; 11) такий, що поширюється через кров чи стосується крові: *гематогенний*, *гематоенцефаричний*, *гематоїдний*, *гематотоксичний*, *гематотропний*, *гемодинамічний*, *геморагенний*, напр., **гемофільний** – такий, що має схильність до крові; такий, що живе в крові [5, 1: 362]; 12) люди: *гемацефал*, напр., **гематолог** – спеціаліст у галузі гематології [5, 1: 352].

Українських лексем із компонентом **кров(о)-** налічується значно менше і їх можна поділити на такі групи: 1) процеси: *крововилів*, *кровоспинний*, *кровообіг*, *кровопаразитарний* *кровоплин*, *кровосисний*, *кровотворення*, *кровотворний*, *кровотеча*, *кровохаркання*, напр., **крововтрата** – патологічний процес, який виникає внаслідок пошкодження судин та втрати частини крові [5, 1: 909]; 2) роди, тварини-паразити: *кров'янисті споровики*, *кроводеєрвник*, *кровопаразит*, *кровосисні комарі*, *кровосос*, *кровососка*, напр., **кровососки** – родина паразитичних мух, що паразитують на птахів і ссавцях. Деякі мають крила, ін. – безкрилі. Включає роди *Niprobosca*, *Melophagus* і *Pseudolynchia* [5, 1: 910]; 3) такий, що містить кров чи зумовлюється нею: *кровоносний*, *кровоносносудинний*, *кровопаразитарний*, *кровоспинний*, *кровохаркальний*, *кров'яний*, напр., **кров'янистогнійний** – такий, що містить кров і гній [5, 1: 911]. Деякі слова мають відповідники з компонентами гем- (гем(о)-, гемат(о)-), напр.: *кровоспинний*, *гемостатичний*; *кровопаразитарний*, *гемозойний*; *кровосисний*, *гематофагічний*; *кровотворення*, *гематопоез* тощо.

Охарактеризувавши медичні терміни із компонентами **гем-** (гем(о)-, гемат(о)-) та **кров(о)-**, зауважимо, що вони відповідають таким ознакам:

1. Співвіднесення терміна та поняттям. Усі терміни входять у систему медичної термінології. 2. Термін повинен бути точним. Це пов'язано з внутрішньою формою та мотивацією терміна. Розрізняють нейтральні, правильно орієнтовані й нейтрально орієнтовані [1: 57]. Опрацьовані терміни є точними: *гемангіоперицитома* – грец. *hemangiopericyte* + *-ома* (пухлина), пухлина, утворена веретеноподібними клітинами з густою судинною сітківкою; *гематемезис* – грец. *hema-* + *emesis*, блювання кров'ю. 3. Терміни – нейтральні, оскільки мають фіксований зміст однаковий у будь-якому контексті. 4. Терміни – системні. 5. Терміни мають чітку дефініцію. 6. Терміни – короткі, утворені складанням основ, напр., *гематостен* – крововилив у кістковий мозок, *гематологія* – розділ медицини, який вивчає кров та кровотворні тканини; суфіксальним способом, напр., *гематофагичний* – такий, що характеризується гематофагією (походить від гематофаг), *гемолізат* – продукт гемолізу (похідне від гемоліз). 7. У термінів немає омонімів у межах даної терміносистеми. 8. Терміни є доброзвучними та словотвірно-мобільними, адже від них утворюються похідні терміни. 9. Терміни відповідають нормам літературної мови.

Опрацьовані терміни не відповідають ознакам однозначності (наведено полісемію цих лексем) та синонімії (наведено синоніми як до слів іншомовного походження, так і українські відповідники).

П. Штепа пропонує національні відповідники до слів на **гем-** (гем(о)-, гемат(о)-): *гематеамезія* – *кривавоблювачка*, *гематологія* – *кровознавство*, *гематома* – *пухлина*, *гематопсія* – *ококровотеча*, *гематорея* – *кровотеча*, *гематоскопія* – *кроводослід*, *гематофобія* – *кровожох*, *гематурія* – *кров у сечі*, *гематопаразит* – *кровогалапас*, *гемодинамометр* – *кровотискомір*, *гемодинаміка* – *кровообіг*, *гемоліза* – *занепад червонокривців*, *гемоптиза* – *кровохаркання*, *геморагія* – *кровотеча*, *гемостаза* – *кровоган*, *гемофілія* – *кровотечконахил* [7: 58-59].

Слід зауважити, що у «Медичному ілюстрованому словнику Дорланда», зафіксована лексеми *гематома* – 'локальне скупчення крові' [5, 1: 353] та *пухлина* – 1. припухлість, одна з головних ознак запалення. 2. новий ріст тканин, в якій розмноження є безконтрольним та прогресуючим' [5, 2: 1490]; *гемодинаміка* – 'вивчення руху крові й причетних до нього сил' [5, 1: 353] (від зазначеної лексеми утворено *гемодинамічний*, *гемодинамометрія*) та *кровообіг* – 'рух крові через серце і кровоносні судини' [5, 1: 910].

У «Словнику чужослів» виділено термін *гематурія* – кров у сечі, однак не виділено *гематокольпометра* – кров у піхві матки, *гематома* – скупчення крові, а не пухлина, *гематометра* – кров у матці, *гематонефроз* – кров у нирковій мисці, *гематопенія* – недостатність крові, *гематоциста* – кров у сечовому міхурі тощо.

Отже, слова із соматичними компонентами **гем-** (гем(о)-, гемат(о)-) та українським відповідником **кров(о)-** позначають: процеси; збірні поняття, суміші, речовини; назви захворювань; пухлини; клітини; роди,

тварини-паразити; прилади; назви наук; дослідження крові, діагноз; частини чогось; людей. Усі розглянуті терміноелементи вживаються в препозиції. Компоненти *гем-* (*гем(о)-*, *гемат(о)-*) не поєднуються безпосередньо з українськими основами. Більшість компонентів — це компоненти іншомовного походження, що мають конкретне лексичне значення, що зберігається повністю або частково в похідних значеннях. Перспектива статті полягає в тому, що терміни із соматичними компонентами потребують подальшого вивчення для укладання цілісної їх системи.

ЛІТЕРАТУРА

1. **Кочан І. М.** Українська наукова лексика: міжнародні компоненти в термінології: навч. пос. / І. М. Кочан. — К. : Знання, 2013. — 294 с. 2. **Литвиненко Н. П.**, Місник Н. В. Тлумачний словник медичних термінів: рос., лат. та укр. мовами: для лікарів, науковців, студ. мед. навч. закл. — К.; Ірпінь : ВТФ Перун, 2010. — 848 с. 3. **Місник Н. В.** Формування української медичної клінічної термінології: Автореф. дис. канд. філол. наук: 10.02.01 / Н. В. Місник, В.о. НАН України. Ін-т української мови. — К. : ДУМ, 2002. — 20с. 4. **Словник іншомовних слів** / За ред. О. С. Мельничука, — К. : Гол. ред. УРЕ, 1985. — 966 с. 5. **Українсько-англійський** ілюстрований медичний словник Дорланда (переклад 30-го, американського видання). У двох томах, Львів, «НАУТІ-ЛУС», 2007. — Т.1. — 1248 с.; Т.2 — 1024 с. 6. **Українсько-латинсько-англійський** медичний тлумачний словник / За ред. Л. Петрух та М. Павловського: У 2-х томах. — Львів : Вид. спілка «Словник» Львів. мед. ун-ту, 1995. — Т.1. — 651 с.; Т.2 — 786 с. 7. **Штепа П.** Словник чужослів / Павло Штепа. — Торонто : Вид. Й. Гладун і сини, 1977. — 452 с.

Германович Галина Остапівна — аспірант кафедри українського прикладного мовознавства Львівського національного університету імені Івана Франка. ВНКЗ ЛОР «Львівський інститут медсестринства та лабораторної медицини ім. Андрея Крупинського», викладач дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)»

Тел. +380677873323

E-mail: germanovich_galina@i.ua

<http://orcid.org/0000-0001-9021-9337>

Germanovych Galyna Ostapivna — Postgraduate student of the Ukrainian Applied Linguistics Department, Ivan Franko National University of Lviv. Higher Educational Communal Institution of Lviv Regional Council “Lviv Institute of Nursing and Laboratory Medicine named after Andrey Krupynskyi”, Lecturer of the “Ukrainian language (professionally directed)”. Lviv, Universytetska Str.,1, 79000, Ukraine.